

DE SLUIER OP HET GEZICHT VAN MOZES

J. N. Darby

DE SLUIER OP HET GEZICHT VAN MOZES

Een uitleg van 2 Korintiërs 3:7-16

Copyright © H. Bouter
Vormgeving: Jan Paul Spoor
Tweede editie 2010 [Boeken om de Bijbel](#)

Distributie: Johannes Multimedia, Postbus 31, 3940 AA Doorn
E-mail: johannes.multimedia@solcon.nl
www.johannes-multimedia.nl
ISBN 978-90-70926-62-5
NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

“Als nu de bediening van de dood, met letters op stenen gegraveerd, met heerlijkheid ontstond, zodat de zonen van Israël hun ogen niet konden vestigen op het gezicht van Mozes wegens de heerlijkheid van zijn gezicht, die te niet gedaan moest worden, hoe zal niet veeleer de bediening van de Geest in heerlijkheid bestaan?

Want als de bediening van de veroordeling heerlijkheid had, zoveel te meer is de bediening van de gerechtigheid overvloedig in heerlijkheid. Immers, wat verheerlijkt was, is in dit opzicht niet verheerlijkt wegens de uitnemende heerlijkheid. Want als dat wat te niet gedaan moest worden, door heerlijkheid (begon), zoveel te meer zal wat blijft, in heerlijkheid (bestaan).

Daar wij nu zo’n hoop hebben, handelen wij met veel vrijmoedigheid en (doen) niet zoals Mozes, die een bedekking voor zijn gezicht deed, opdat de zonen van Israël hun ogen niet vestigden op het einde van wat te niet gedaan moest worden. Maar hun gedachten zijn verhard geworden; want tot op heden blijft dezelfde bedekking bij het lezen van het Oude Testament, zonder weggenomen te worden, die in Christus tenietgedaan wordt.

Maar tot heden toe ligt er, wanneer Mozes wordt gelezen, een bedekking over hun hart; maar wanneer het tot (de) Heer zal terugkeren, wordt de bedekking weggenomen.”

2 Korintiërs 3:7-16

De sluier op het gezicht van Mozes

Inhoud

1. INTRODUCTIE

- 1.1. Het eerste doel van de bedekking. 9
- 1.2. Mozes als representant van de wet 10
- 1.3. Mozes als vertegenwoordiger van Israël 11
- 1.4. Mozes als vertegenwoordiger van de gelovigen nu. 11
- 1.5. Onderscheid tussen wet en genade 12

2. WET EN EVANGELIE

- 2.1. De bediening van het Evangelie 15
- 2.2. De bediening van de wet 17
- 2.3. De heerlijkheid van Gods genade 18
- 2.4. De glans van Gods genade. 20
- 2.5. De genade bedekt met een sluier. 21
- 2.6. Vermenging van wet en genade 22

3. ISRAËL EN DE BEDEKKING

- 3.1. Israël als leermodel voor ons. 25
- 3.2. Het wegnemen van de bedekking. 26
- 3.3. De twee gevolgen van het wegnemen van de sluier. 28
- 3.4. De verharding van Israëls hart. 31

4. HET WERK VAN DE GEEST

- 4.1. Het wegnemen van de sluier is het werk van de Geest. 35
- 4.2. Het wegnemen van de sluier is het werk van de Geest
(vervolg) 37
- 4.3. Het is de Geest die levend maakt 40

De sluier op het gezicht van Mozes

1. Introductie

‘Toen Aäron en al de Israëlieten Mozes zagen, zie, de huid van zijn gezicht straalde, en zij durfden hem niet naderen (...) Wanneer de Israëlieten aan het gezicht van Mozes zagen, dat de huid van zijn gezicht straalde, deed Mozes de doek weer voor zijn gezicht, totdat hij naar binnen ging, om met Hem te spreken’.

Exodus 34:29-35

1.1. Het eerste doel van de bedekking

Waarom deed Mozes een doek voor zijn gezicht om dat te bedekken, toen hij bij de berg Sinai instructies gaf aan de Israëlieten en Gods wetten aan hen doorgaf? De diepere betekenis van deze handeling wordt niet in het boek Exodus, maar pas in het Nieuwe Testament onthuld en wel in een uitvoerig betoog van de apostel Paulus in 2 Korintiërs 3. Het woord sluier of ‘bedekking’ komt hier in drieërlei zin voor.

Allereerst is het letterlijk de bedekking die Mozes voor zijn gezicht deed als hij vanuit Gods tegenwoordigheid terugkeerde naar de Israëlieten om hun Gods gedachten bekend te maken. Dit gebeurde voor het eerst toen hij met de twee nieuwe stenen tafelen van de berg Sinai afdaalde, maar blijkbaar ook telkens nadat hij de tent der samenkomst verliet en de HERE van aangezicht tot aangezicht

had gezien (Ex. 34:29-35). De Israëlieten konden de glans van Gods heerlijkheid niet verdragen, zoals die weerspiegeld werd op het gezicht van Mozes. In ieder geval durfden ze hem niet te benaderen, omdat de huid van zijn gezicht straalde. Vandaar dat hij een bedekking, een doek of een sluier voor zijn gezicht moest binden, wanneer hij hen toesprak. De Statenvertaling gebruikt het woord 'deksel' (zowel in Ex. 34 als in 2 Kor. 3).

De NBG-vertaling gebruikt in het Oude Testament het woord 'doek' en in het Nieuwe Testament het woord 'bedekking'. Engelse vertalingen spreken over een 'sluier'. Het betreffende Hebreeuwse woord en het corresponderende Griekse woord vinden we uitsluitend in de beide genoemde Schriftgedeelten en het is dus moeilijk om vast te stellen wat precies de aard was van de bedekking die Mozes gebruikte. Het woord 'sluier' geeft wel het duidelijkst aan wat het doel was van deze bedekking. De bedekking versluisde en verhulde wat er in feite op het gezicht van Mozes te lezen was, namelijk dat de heerlijkheid van de wet slechts tijdelijk, vergankelijk en voorbijgaand was.

1.2. Mozes als representant van de wet

Hier komen we tot de tweede betekenis van de bedekking. Het gaat niet alleen om Mozes als persoon, maar ook om Mozes als wetgever. Mozes vertegenwoordigt hier de boeken die hij aan het volk heeft nagelaten en in de meest uitgebreide zin van het woord het hele Oude Testament. Deze betekenis van 'Mozes' blijkt bijvoorbeeld uit de woorden van Jakobus in Handelingen 15: 'Immers Mozes heeft van oudsher in iedere stad, die hem prediken, daar hij elke sabbat in de synagogen wordt voorgelezen' (Hand. 15:21).

Welnu, zo zegt de apostel Paulus, als de Israëlieten Mozes lezen, dan rust er een bedekking op zijn woorden. De ware zin van de

woorden is voor hen verborgen, omdat zij niet zien dat de wet heen wijst naar Christus. Zij kennen alleen de letter van de wet, maar niet de 'geest' ervan, d.i. Christus, die het einde van de wet is voor ieder die gelooft (Gr. telos, d.i. ook het einde in de zin van het grote doel, de inhoud van de wet, Rom. 10:4).

1.3. Mozes als vertegenwoordiger van Israël

De oorzaak hiervan is – en dat is de derde betekenis van deze sluier – dat er ook een bedekking op hun hart rust. De Joden zijn innerlijk om zo te zeggen 'geblinddoekt', zodat ze veelal geen oog hebben voor de heerlijkheid van de Messias. Dit is de verharding waarover Paulus ook spreekt in Romeinen 11.

Hier vertegenwoordigt Mozes het hele volk en vinden wij de volgende belofte voor de eindtijd: zoals Mozes de bedekking die hij droeg verwijderde als hij terugkeerde in de tegenwoordigheid van de HERE, zo zal dat ook met Israël gebeuren. Wanneer zij tot de Heer zullen 'terugkeren' (zich zullen bekeren en bij Christus' komst zullen zien op Hem die zij hebben doorstoken), dan wordt de bedekking weggenomen.

1.4. Mozes als vertegenwoordiger van de gelovigen nu

Maar dit principe geldt eveneens voor alle gelovigen in deze tijd, hetzij uit de Joden, hetzij uit de volken. Er is nu geen bedekking meer, het gaat om een 'ontdekte' heerlijkheid. Als christenen hebben we een geopend oog en een geopend hart voor de heerlijkheid van Christus, doordat er een werk van berouw en bekering, van innerlijke terugkeer tot God in ons hart heeft plaatsgevonden. Daarom besluit de apostel dit hoofdstuk met de woorden, dat wij allen nu reeds met onbedekt aangezicht de heerlijkheid van de Heer

aanschouwen en de lichtglans van die heerlijkheid weerspiegelen doordat wij naar Zijn beeld veranderd worden (2 Kor. 3:18).

Dit is dus het voorrecht van de gelovigen in de huidige genadetijd. Er rust geen sluier meer op ons hart en evenmin op de Schrift als we die lezen. Zowel ons hart, ons verstand, onze ogen, alsook de Schriften zijn door de Heer Zelf geopend, wanneer wij Hem werkelijk kennen en toebehoren (vgl. Luc. 24:31,32,45).

1.5. Onderscheid tussen wet en genade

Deze dingen zijn van belang voor een goed verstaan van de verhouding tussen Oude en Nieuwe Testament, tussen wet en genade. Vermenging van wet en evangelie is niet naar Gods gedachten. Dat wil niet zeggen dat de gelovige nu wettelóós is. Hij is wettelijk aan Christus onderworpen en hij vervult de wet van Christus, dat is de wet van de liefde (1 Kor. 9:21; Gal. 6:2). Dat gaat vérder dan de eis van de wet. De wet eiste dat men de naaste liefhad als zichzelf. Dan hoeft men zichzelf niet echt weg te cijferen en kan men zichzelf nog wel handhaven. Maar Christus heeft Zichzelf volkomen overgegeven en Zichzelf vernederd tot in de dood. Zijn liefde ging veel vérder dan de wet eiste en het voorbeeld van die goddelijke liefde hebben wij na te volgen (Ef. 5:1-2; 1 Joh. 3:16).

De wet is niet specifiek aan christenen gegeven, maar aan Israël naar het vlees, dus de mens in zijn natuurlijke, niet-wedergeboren toestand, en wel om hem op de proef te stellen. De Tien Woorden dienden ertoe de absolute verlorenheid en zondigheid van de mens in het vlees aan te tonen en zo de komst van de Verlosser in het vlees voor te bereiden. Zelfs uit dankbaarheid kunnen wij de wet niet vervullen. De leefregel van de christen is Christus Zelf. Iemand die zich formeel onder de wet stelt, stelt zich daarmee óók onder de vloek van de wet, d.i. het oordeel van de dood; terwijl Christus

juist voor hem gestorven is om hem vrij te kopen van de vloek van de wet (Gal. 3:13). Door de dood en de opstanding van Christus is de christen ontrukkt aan het machtsbereik van zonde, wet en dood. Hij leeft niet meer onder het regime van de wet, maar onder de heerschappij van de genade (Rom. 6:14). Hij is niet meer in het vlees, maar in de Geest (Rom. 8:9). Hij is een nieuwe schepping in Christus en Christus Zélf is zijn leefregel. Hij leeft in het licht van de genade en vervult daardoor méér dan de wet eiste, als hij zich tenminste laat leiden door de Geest.

Als men de beginselen van wet en genade met elkaar vermengt, komt er een 'sluier' over het hart te liggen en over de woorden van de Schrift. Daarom is de geestelijke toestand van christenen soms gelijk aan die van de Joden: er rust een bedekking op hun hart en zij hebben geen oog voor de heerlijkheid van Christus en voor de heerlijkheid van de genade die in Hem geopenbaard is. Het is te hopen dat ook in deze tijd nog vele ogen en harten opengaan voor 'de lichtglans van de kennis van de heerlijkheid van God in het aangezicht van Jezus Christus' (2 Kor. 4:6).

Deze oorspronkelijk in het Frans geschreven brochure treft men niet aan in de *Collected Writings* (Verzamelde Werken) van John Nelson Darby, geredigeerd door William Kelly, maar in een later verschenen deel, namelijk *Miscellaneous Writings* vol. 5. De vertaling in het Nederlands is wat vrij en draagt soms het karakter van een bewerking, om de gedachtegang van de schrijver zo begrijpelijk mogelijk weer te geven.

Gouda, voorjaar 2010

H. Bouter

De sluier op het gezicht van Mozes

2. Wet en Evangelie

2.1. De bediening van het Evangelie

De uitnemendheid van de bediening van het Evangelie bestaat uit de éénvoud ervan. De grootste moeilijkheid, zowel voor de dienstknecht van het Evangelie als voor de hoorders, is deze eenvoud niet uit het oog te verliezen. Want de bediening van het Evangelie wordt in 't algemeen beschouwd als een zaak die men aan theologen moet overlaten, en het christendom is voor velen niet meer dan een godsdienstige traditie. De uitnemendheid van de bediening van het Evangelie bestaat aan de ene kant uit de prediking van de waarheid van de gevallen toestand van de mens, en aan de andere kant uit de prediking van de verlossende genade van God die voorziet in de behoeften van de zondaar, die niets anders te verwachten had dan het rechtvaardige oordeel van God.

Als het gaat om de werkelijke toestand van de mens in het licht van God, dan verdwijnt elk verschil tussen de mensen onderling voor deze waarheid: "Want er is géén onderscheid. Want allen hebben gezondigd en bereiken de heerlijkheid van God niet" (Rom. 3:22-23). Als deze waarheid duidelijk in het licht gesteld is, is er geen belemmering om het Evangelie in zijn kracht voor te stellen als het antwoord op de behoeften van de verloren zondaar. Maar dat er géén onderscheid is en dat niemand kan bestaan in het licht van de

heerlijkheid van God, moet het uitgangspunt van de prediking zijn van elke dienstknecht van het nieuwe verbond. Als men de verloren en verdorven toestand van de mens ontkent, maakt men de dood van Christus in feite krachteloos en berooft men de bediening van het nieuwe verbond van haar uitnemendheid. Men degradeert het christendom dan tot een bepaalde zedenleer, een bepaald moralistisch systeem. Misschien erkent men daarvan dan nog wel, dat het beter is dan andere systemen. Maar het is dan toch maar één van de vele hulpmiddelen die de mens nodig heeft voor zijn morele ontwikkeling, en niet meer de enige “kracht van God tot behoudenis voor een ieder die gelooft” (Rom. 1:16).

Daarom is het van groot belang een duidelijk beeld te hebben van wat het Evangelie inhoudt. Het kan zijn dat dit het moeilijker maakt om grote vrijmoedigheid te gebruiken bij de prediking ervan, maar het is zeker niet moeilijker dan in de tijd van Paulus. Zijn prediking schakelde de vrome Jood gelijk aan de afgodendienaar. Allen waren verloren: zowel de vrome Jood als de heiden die de afgoden diende, zowel de geleerde Griek als de ongecultiveerde Skyth. Tegenwoordig is het echter even moeilijk om naamchristenen ervan te overtuigen dat ze in hun zonden zullen sterven als ze Christus niet aannemen, als het voor Paulus was om de Joden te overtuigen dat ze niet beter waren dan de niet-Joden.

De apostel stelt hier in 2 Korintiërs 3 de eenvoud en de vrijmoedigheid van zijn bediening, zowel ten aanzien van de hopeloos verloren toestand van de mens als ten aanzien van de overvloed van Gods genade, tégenover de vaagheid en de onduidelijkheid waarmee deze beide punten werden gezien door de bedekking die op Mozes' gezicht lag. Deze vaagheid was voorlopig ook noodzakelijk. Want hoewel God aan Mozes persoonlijk Zijn wegen had bekendgemaakt en hem het geheim van Zijn genade had getoond, was de openbare bediening van Mozes de bediening van de wet en niet die van de

genade. “Want de wet is door Mozes gegeven; de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden” (Joh. 1:17).

2.2. De bediening van de wet

Voor een goed begrip van ons onderwerp moeten we nu teruggaan naar de geschiedenis van de wetgeving, zoals we die vinden in het boek Exodus. Het volk Israël had gedachteloos een verbond met God gesloten door te zeggen: “Al wat de HERE gesproken heeft, zullen wij doen!” (Ex. 19:8). Daarop gaf God toen de tien geboden, die uitdrukking geven aan Zijn heilige eisen. Toen het volk de donder en de bliksem zag en het geluid van de bazuin hoorde, was het bevreesd en zei het tegen Mozes: “Spreek gij met ons en wij zullen horen; en dat God niet met ons spreke, opdat wij niet sterven!” (Ex. 20:19).

Hier was er nog geen sprake van een bedekking, zodat er iets vaag of onduidelijk zou zijn. Er was wel angst bij het volk om Gods stem rechtstreeks te horen en daarom vroeg het aan Mozes of hij als middelaar wilde optreden. Maar Gods openbaring in de wet vereiste geen bedekking op het aangezicht van de middelaar. Toen Mozes dan ook na zijn eerste verblijf van veertig dagen van de berg afdaalde, had hij géén bedekking op zijn gezicht.

Mozes daalde van de berg af vanwege de zonden van het volk, en de twee tafels van de wet waren in zijn hand. Het verbond was in de hand van de middelaar. Alles was zichtbaar en er was geen enkele onduidelijkheid. De tafels waren beschreven door Gods hand en Zijn geboden waren er duidelijk op gegraveerd. Toen Mozes bij de legerplaats kwam en het gouden kalf zag en de afgoderij die Israël daarmee bedreef, wierp hij de tafels uit zijn hand en verbrijzelde ze aan de voet van de berg (Ex. 32:19). Deze daad was van grote

betekenis. Het volk had het verbond verbroken, en de middelaar van het verbond bracht dit tot uitdrukking door de twee tafels van het verbond te verbreken. Wat dan volgt, is het oordeel. Maar bij dit alles was er geen bedekking nodig. De middelaar getuigde er openlijk van dat het verbond verbroken was.

Daarna deed Mozes voorbede voor het volk en Jahweh zei dat Hij Zijn Engel zou zenden om hen in het Beloofde Land te brengen (Ex. 32:30-33:3). Maar dit kon Mozes niet bevredigen en zijn ongerustheid niet wegnemen. Hij vroeg Jahweh hem Zijn weg te tonen en Zelf met hen mee te gaan: “Indien Uw aangezicht niet zal meegaan, doe ons van hier niet optrekken! Want waarbij zou nu bekend worden, dat ik genade gevonden heb in Uw ogen, ik en Uw volk? Is het niet daarbij, dat Gij met ons gaat? Alzo zullen wij afgezonderd worden, ik en Uw volk, van alle volk dat op de aardbodem is” (Ex. 33:15-16).

2.3. De heerlijkheid van Gods genade

God stemde hierin inderdaad toe en antwoordde Mozes: “Ook deze zelfde zaak die gij gesproken hebt, zal Ik doen omdat gij genade gevonden hebt in Mijn ogen en Ik u bij name ken”. Maar deze openbaring van Gods goedheid ontlokte aan Mozes de vraag: “Toon mij nu Uw heerlijkheid!” (Ex. 33:17-18). Mozes was gerustgesteld dat Gods aangezicht met hen zou meegaan en hij verlangde er nu naar de heerlijkheid van Gods aangezicht te zien, en zodoende ook beter te begrijpen wat eigenlijk het geheim van Gods ondoorgroendelijke goedheid was – die het volk spaarde en het genade betoonde, ondanks het feit dat het de heilige eisen van Gods wet met voeten getreden had.

Mozes had Gods heerlijkheid al op wonderbare wijze gezien toen de wet werd gegeven. Maar in de tent der samenkomst die buiten de legerplaats was opgericht, had Jahweh van aangezicht tot aangezicht met hem gesproken, “zoals een man met zijn vriend spreekt” (Ex. 33:7-11). En wat Mozes nu verlangde te zien, was een uitnemender heerlijkheid dan die van de wet. Want áchter de wet lag er nog een weg van God en een heerlijkheid van God verscholen: namelijk in Christus, die het einde van de wet is. En de heerlijkheid van de wet diende alleen ter voorbereiding, ter introductie van deze meer uitnemende heerlijkheid. Welnu, déze meer uitnemende heerlijkheid moest door Mozes worden bedekt, omdat de tijd van haar openbaring volgens de goddelijke raadsbesluiten nog niet was aangebroken.

Deze heerlijkheid die aan Mozes werd geopenbaard was in werkelijkheid de heerlijkheid van God in het aangezicht (d.i. in de Persóón) van Jezus Christus (zie 2 Kor. 4:6). Hier in Exodus wordt ze als volgt omschreven: “Ik zal al Mijn goedheid voorbij uw aangezicht laten gaan en zal de naam des HEREN uitroepen voor uw aangezicht; maar Ik zal genadig zijn wie Ik zal genadig zijn, en Ik zal Mij ontfermen over wie Ik Mij ontfermen zal” (Ex. 33:19). Want Gods soevereine genade is een wezenlijk onderdeel van Zijn heerlijkheid. Israël had alles verbeurd en kon nu alleen nog hulp verwachten van Jahweh Zelf. Daarom was dit het juiste moment voor de betoning van de heerlijkheid van Zijn genade. God bewees genade toen Israël totaal geen rechten meer kon laten gelden, en Hij bewees deze genade zónder afbreuk te doen aan Zijn heilige en rechtvaardige eisen. Dat was het geheim van Gods heerlijkheid dat Mozes probeerde te begrijpen, maar dat pas in Christus ten volle kon worden verklaard. Want Hij alleen kon voldoen aan al Gods eisen en tegelijkertijd de volheid van Zijn genade openbaren.

2.4. De glans van Gods genade

Mozes kon Gods heerlijkheid alleen vanuit een bijzondere standplaats waarnemen, vanuit een plaats in de kloof van de steenrots. Hiertoe moest hij opnieuw de berg Sinai beklimmen, nadat hij twee nieuwe stenen tafels had gehouwen, gelijk aan de eerste die verbroken waren. Toen openbaarde God Zichzelf in al de rijkdom van Zijn genade en barmhartigheid: Hij is barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid. Deze genadige God wilde toch te midden van het volk optrekken, hoewel het geen enkel recht meer daarop had (Ex. 34:5-9). Maar de genade van God bezit een veranderende en transformerende kracht. Nadat Mozes opnieuw veertig dagen en nachten op de berg was geweest (Deut. 10:10), en weer afdaalde van de Sinai met de twee tafels der getuigenis in zijn hand, lag er een wonderbare glans op zijn gezicht. Hij wist het zelf niet, maar het kwam omdat God met hem had gesproken. Zijn gezicht weerspiegelde de glans van Gods heerlijkheid (Ex. 34:29-35). Veertig dagen van intieme omgang met God hadden een wonderbare invloed op Mozes uitgeoefend. Aan de ene kant had hij door de ervaring van zijn eigen hart de zegen van de genade leren kennen, die zich aan hem had bekendgemaakt. En aan de andere kant was hijzélf volkomen onwetend ten aanzien van het zichtbare resultaat dat uit deze gemeenschap met God voortvloeide: hij wist niet dat zijn gezicht straalde.

Ongetwijfeld zijn wij gelukkig als wij in het licht van Gods aangezicht Zijn genade zien en bewonderen. Ons hart wordt verkwikt door de gemeenschap met God en de ervaring van Zijn genade. Maar aan de andere kant zal die genade ons nederig maken en zal het ons zelfs verbazen als iemand iets bijzonders aan ons ziet. Als God ons gezicht voor het oog van anderen doet stralen, dan moeten wijzélf de laatsten zijn die zich daarvan bewust zijn. En in feite kunnen we

er zeker van zijn, dat God ons nooit in Zijn dienst zal gebruiken als we onszelf niet als niets hebben leren achten.

2.5. De genade bedekt met een sluier

Maar let nu op de reactie van de Israëlieten. Zij waren meer bevreesd voor de heerlijkheid die afstraalde van het gezicht van Mozes dan voor de twee tafels die hij in zijn handen hield. Niet de twee tafels van de wet, maar de heerlijkheid van de genade joeg het volk schrik aan. Maar zo is nu eenmaal de mens! Hij wil zichzelf graag zijn hele leven onder de wet stellen, maar hij schrikt terug voor een God die hem in genade zoekt. De mens is van nature ver van God en hij wil graag op een afstand van God blijven, zelfs al hoort hij de boodschap van de genade dat het kruis alle hindernissen uit de weg heeft geruimd om tot God te kunnen naderen.

Jahweh betoonde genade aan een volk dat onder de vloek van een verbroken wet lag, en zó leerde Mozes Zijn wegen kennen (Ex. 33:13; Ps. 103:7vv.). Maar hij werd genoodzaakt om juist die heerlijkheid van Gods genade te verbergen en te bedekken door middel van de sluier die hij gebruikte. En de apostel Paulus zegt dat hij dit deed, “opdat de zonen van Israël hun ogen niet zouden vestigen op het einde van wat verdwijnen moest” (2 Kor. 3:13). Voor Mozes zelf was het punt van de gerechtigheid op grond van de wet volkomen duidelijk. Hij kon op het einde zien, “want Christus is het einde van de wet tot gerechtigheid voor een ieder die gelooft” (Rom. 10:4). Maar het merendeel van het volk kon niet verder zien dan de wet en probeerde door de wet gerechtvaardigd te worden, terwijl het al die tijd onder de vloek ervan verkeerde.

Alleen ter wille van Zijn naam en niet op grond van hun gerechtigheid bracht God het volk Israël tijdelijk in het Beloofde Land. Maar wat

de enkeling betrof handelde Hij volgens het verkiezend voornemen van Zijn genade, zoals Hij ook tegen Mozes had gezegd, dat Hij Zich zou ontfermen over wie Hij Zich wilde ontfermen. Ieder die dus door deze verkiezende genade was levend gemaakt, kon verder zien dan de wet en was in staat om de heerlijkheid op het aangezicht van Mozes te verdragen.

Zolang de bedekking op het aangezicht van Mozes rustte, bleef de heerlijkheid van de genade noodzakelijkerwijze verborgen. Maar nu, zo zegt de apostel Paulus, is er geen bedekking, geen vaagheid, geen duisternis meer. De bediening die de apostel was toevertrouwd, was de prediking van het Evangelie van de genade van God (Hand. 20:24). Zijn dienst verbreedde de lichtglans van het Evangelie der heerlijkheid van Christus, die het beeld van God is (2 Kor. 4:4). Zijn Evangelie was het Evangelie van de heerlijkheid van de zalige God (1 Tim. 1:11). Het Evangelie onthult dus ten volle de heerlijkheid van de genade, die het gezicht van Mozes bestraalde en die niet verduisterd kon worden door de beide tafels die hij in zijn hand hield. Want “de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden” (Joh. 1:17). Daarom kon de apostel Paulus ook met grote vrijmoedigheid optreden bij de prediking van het Evangelie van Gods genade en hoefde hij geen bedekking te gebruiken.

2.6. Vermenging van wet en genade

Maar gaat de verkondiging van het Evangelie in onze tijd ook nog gepaard met de vrijmoedigheid die Paulus gebruikte? Wordt de prediking niet vaak vermengd met de wet, zodat de indruk wordt gewekt dat we Mozes zien staan met de twee tafels van de wet in zijn hand en een bedekking op zijn gezicht om de heerlijkheid van de genade te verbergen? Onze tijd lijkt veel op die van de apostel, wat betreft de aanvaarding van het getuigenis van Gods

vrije genade. Paulus spreekt over de bedekking op het gezicht van Mozes in een brief die gericht is aan gelovigen uit de volken. Zij werden niet zozeer bedreigd door het gevaar van wetticisme en ceremoniële heiligheid, als wel door dat van menselijke wijsbegeerte. Maar al deze dingen vormen even grote hinderpalen voor het aanvaarden en begrijpen van de genade van God.

Ook in onze tijd wordt het christendom over 't algemeen gekenmerkt door een vermenging van de beide beginselen van wet en genade. Het resultaat is een uiterlijke gerechtigheid, een conventioneel christendom, waarbij men zich onderwerpt aan bepaalde tradities en geboden van mensen en een eigenwillige eredienst invoert (vgl. de brief aan de Galaten). Dit wetticisme is het gevolg van de vergeefse poging om wet en genade met elkaar te combineren. En als men de genade op een andere manier gebruikt, namelijk om ze te vermengen met menselijke wijsheid, dan resulteert dat in ijdel bedrog (vgl. de brief aan de Kolossenzen). Maar al deze vermengingen herinneren ons aan Mozes met de twee tafels van de wet in zijn hand en de bedekking op zijn gezicht.

Dit blijkt wel heel duidelijk als we eraan denken wat een belangrijke plaats de wet inneemt in de belangrijkste godsdienstige stelsels. Zeker, de leer van de genade wordt veelal helder uiteengezet in de belijdenisgeschriften en wordt ook duidelijk verkondigd van de kansels. Maar daarnaast hecht men veel waarde aan de prediking van de wet, waardoor de lichtglans van het Evangelie verduisterd wordt. Dit gaat helaas vaak gepaard met een sacramentsleer, die een bepaalde genadewerking toeschrijft aan doop en avondmaal. Er zijn inderdaad vele ware dienstknechten van God, die ernstig prediken dat men opnieuw geboren moet worden om het Koninkrijk van God te kunnen zien of in te kunnen gaan. Zij verkondigen duidelijk dat het kruis van Christus het enige middel is tot behoudenis; maar als zij de sacramenten bedienen, lijken ze op Mozes met de bedekking

op zijn gezicht en moet de kostbare genade die ze gepredikt hadden op de achtergrond blijven. Geve de Heer al Zijn dienstknechten genade om steeds te zijn en te blijven in de positie waarin ze het Evangelie van Gods genade met grote vrijmoedigheid, en zonder bedekking, kunnen verkondigen.

*Rechtvaardigheid drong aan op straf,
genade vroeg om vrijgeleide.
Hier trad Gods wijsheid tussenbeide,
die allebei voldoening gaf.
O wonderbare gunstbetoning,
o licht, dat zich van 't kruis verspreidt!
Hier schittert Gods gerechtigheid,
hier straalt genadige verschoning.*

3. Israël en de bedekking

3.1. Israël als leermodel voor ons

Wij kunnen niet genoeg bewondering hebben voor de wijsheid van God, die ons een gedetailleerde beschrijving van de geschiedenis van Israël heeft gegeven, want ze is speciaal geschreven “tot onze lering” (Rom. 15:4). Ze toont afdoende aan dat de mens niet in staat is zijn positie voor God te bewaren, als hij op de grondslag van zijn eigen verantwoordelijkheid wordt gesteld. Toch kan de hele geschiedenis van Israël deze overtuiging niet bewerken in het geweten. Alléén de Geest van God kan de mens tonen dat hij volkomen verdorven is als gevolg van de zonde. Maar als hij eenmaal werkelijk overtuigd is van zonde, is hij ook in staat lering te trekken uit de geschiedenis van Israël. Hij zal inzien dat de mens geen vrucht voor God kan voortbrengen op de grondslag van de wet. Want “wie geestelijk is, beoordeelt alle dingen” (1 Kor. 2:15).

Maar de geschiedenis van Israël toont ons nog iets anders. Ze toont op bijzondere wijze de verblindende kracht van een traditionele godsdienst, zelfs als die verbonden is met een systeem dat oorspronkelijk door God is ingesteld. Een dergelijke godsdienst maakt de mens alleen maar blind als het gaat om zijn wérkelijke positie voor God. Daarom lezen we in 2 Korintiërs 3: “Maar hun denken is verhard geworden; want tot op heden blijft dezelfde

bedekking bij het lezen van het oude verbond” (vs. 14). Hun eigen geschiedenis in de woestijn; het lied van Mozes dat tegen hen getuigde (Deut. 32); het getuigenis van het boek Samuël over de verdorven toestand van het priesterschap; de woorden van de profeten ter vernedering van hun trots (Hos. 6:5), maar ter bemoediging van de getrouwen door middel van Gods genadige beloften; de Babylonische gevangenschap en de terugkeer van een overblijfsel; het hernieuwde spreken van God tot Zijn volk door middel van Johannes de Doper (Luc. 3:2), en dat na een droevige stilte van vierhonderd jaar; de dienst van de Heer Zelf en later die van de apostelen, in de kracht van de Heilige Geest die door de verheerlijkte Heer was uitgestort: dit alles bleek niet in staat te zijn de bedekking van het aangezicht van Mozes weg te nemen. Want “tot heden toe ligt er een bedekking over hun hart wanneer Mozes gelezen wordt” (2 Kor. 3:15).

3.2. Het wegnemen van de bedekking

De bedekking kan alleen maar onder één voorwaarde van het aangezicht van Mozes worden weggenomen. We zien dit in type bij de verheerlijking op de berg. Mozes en Elia verschenen met Jezus, toen Hij verheerlijkt werd op de heilige berg, maar zij verdwénen toen de plechtige woorden weerklonken: “Deze is Mijn geliefde Zoon, hoort Hem” (Luc. 9:35). Als wij door God geleerd zijn, komen wij tot Jezus, en daarna leren wij terug te kijken naar ‘Mozes’. Wij moeten éérst de Heer kennen, voordat wij Zijn heerlijkheid kunnen ontdekken in de geschriften van Mozes. Als wij de Heer kennen, dan valt de bedekking van het aangezicht van Mozes en kunnen wij van Mozes onze blikken ook weer richten op Christus.

Hoe de bedekking wordt weggenomen, zien we ook heel mooi op de opstandingsdag. Nadat de discipelen de opgestane Heer

hadden ontmoet, opende Hij hun verstand, zodat zij de Schriften verstonden: “En Hij zei tot hen: Dit zijn de woorden die Ik tot u sprak, toen Ik nog bij u was, dat alles wat van Mij geschreven staat in de wet van Mozes en de profeten en de psalmen, vervuld moest worden (...) Zó staat er geschreven en zó moest de Christus lijden en uit de doden opstaan op de derde dag” (Luc. 24:44-46).

Een ander opmerkelijk voorbeeld van het wegnemen van de bedekking is de bekering van Saulus. Vanaf het moment dat de Heer aan hem verscheen op de weg naar Damascus, en hij zag dat de Jezus van Nazaret waartegen hij veel vijandigs meende te moeten doen (Hand. 26:9), in werkelijkheid de Heer der heerlijkheid was, vanaf dát moment was de bedekking van het aangezicht van ‘Mozes’ en ook van zijn eigen hart verwijderd. En dezelfde man, die eens met meer ijver dan al zijn tijdgenoten voor de godsdienst van zijn vaders had gestreden, werd een uitnemend werktuig om anderen te waarschuwen voor het vasthouden aan een schaduwdienst, nadat de werkelijkheid in Christus geopenbaard was (Kol. 2:17). Hij kon nu duidelijk het heerlijke einde zien dat de schaduwen van de wet verhulden, namelijk Christus, die “het einde van de wet is tot gerechtigheid voor een ieder die gelooft” (Rom. 10:4). Want de wet en de profeten hebben geprofeteerd tot op Johannes de Doper (Matt. 11:13).

Voor Paulus was de bedekking zo duidelijk weggenomen, dat hij de wet kon gebruiken om de Joden aan de hand van hun eigen geschiedenis te tonen dat het alleen Gods soevereine genade geweest was die hen verdragen had. En tevens dat het volkomen zinloos was te denken, dat zij op de grondslag van de wet voor God wel konden bestaan. Zo wist hij hen te vernederen, die in hun eigenwaan zeiden: “Wij weten dat God tot Mozes gesproken heeft” (Joh. 9:29). Hij toonde hun dat zij even weinig aanspraak konden maken op de heerlijkheid van God, als zondaars uit de volken dat

konden doen. Alleen Gods genade kon hen behouden, zoals God tot Mozes gezegd had: “Ik zal Mij ontfermen over wie Ik Mij ontferm, en Mij erbarmen over wie Ik Mij erbarm” (Rom. 9:15).

3.3. De twee gevolgen van het wegnemen van de sluier

Want het ware karakter van de bediening van Mozes als de middelaar van het oude verbond kan alleen worden begrepen door iemand die in Christus is, en voor wie de bedekking van het gezicht van Mozes verwijderd is. Dit heeft twee gevolgen. In de eerste plaats heeft iemand die niet onder de wet maar onder de genade is, oog gekregen voor de heerlijkheid van deze genade zoals die verborgen was onder de bedekking op het aangezicht van Mozes. Maar in de tweede plaats begrijpt hij ook, omdat de bedekking voor hem verwijderd is, wát het ware karakter was van de wet als de bediening van de dood en van het oordeel.

Daarom zegt Paulus: “Stellen wij dan de wet buiten werking door het geloof? Volstrekt niet! Maar wij bevestigen de wet” (Rom. 3:31). De mens in Christus erkent ten volle het gezag van de wet; hij erkent dat de wet voor de mens in het vlees alleen dood en oordeel betekent, en zó bevestigt hij het gezag van de wet. Hij weet dat de wet heilig is, en het gebod heilig en rechtvaardig en goed (Rom. 7:12). Hij weet dat Christus de wet heeft grootgemaakt, zowel in Zijn leven als in Zijn sterven. Christus is “geworden onder de wet, opdat Hij hen die onder de wet waren, zou vrijkopen, opdat wij het zoonschap ontvangen zouden” (Gal. 4:4-5). Doordat Hij in onze plaats gestorven is, heeft Hij ons verlost van de vloek van de wet: “Christus heeft ons vrijgekocht van de vloek van de wet door voor ons een vloek te worden. Want er staat geschreven: Vervloekt is een ieder die aan het hout hangt” (Gal. 3:13).

Het zijn en het staan in de vrijheid waarmee Christus ons heeft vrijgemaakt – de vrijheid van zonen en van aanbidders – geeft ons een juist inzicht in de ernst van het slavenjuk en van de vloek waarvan we verlost zijn. Zij die in deze vrijheid gesteld zijn, wensen de genade van God niet teniet te doen en de dood van Christus niet krachteloos te maken door weer terug te keren naar de wet, want zij hebben geleerd dat alléén de genade kon voorzien in hun nood. Voor hen is de bedekking van het gezicht van Mozes verwijderd en straalt de genade nu in al haar helderheid.

Voor de mens in Christus is het wegnemen van de bedekking van het gezicht van Mozes van groot belang, want dat wat vroeger een ondraaglijke last was, wordt dan een levende werkelijkheid. In Handelingen 15 spreekt Petrus over het ware karakter van de wet voor de mens in het vlees. Hij zegt: “Nu dan, waarom verzoekt gij God door een juk op de hals van de discipelen te leggen, dat noch onze vaders, noch wij hebben kunnen dragen? Maar wij geloven door de genade van de Heer Jezus behouden te worden op dezelfde wijze als ook zij” (Hand. 15:10-11). Toen Petrus de Heer leerde kennen en begreep wat de waarde was van Zijn lijden en sterven, kreeg het systeem van de wet opeens een levende kracht voor hem. Zodra de sluier viel van het gezicht van Mozes kregen al de plechtige voorschriften over de offers, het priesterschap etc. een andere inhoud. Deze inzetten werden levende uitspraken van God, want zij wezen allemaal heen naar Christus.

Als de bedekking wordt weggenomen, krijgt men oog voor het profetisch karakter van de wet. Als men de werkelijkheid, namelijk Christus, heeft leren kennen, dan krijgen de oudtestamentische schaduwbeelden een levende betekenis. Terwijl men ze vroeger misschien als oninteressant beschouwde, ziet men nu de rijke inhoud ervan. Het zijn beelden van de veelzijdige rijkdommen die in Christus te vinden zijn. In Christus, de ware Rotskloof voor ons, is

de heerlijkheid van God geopenbaard en is Zijn naam verklaard. Wij zijn nu niet onder de wet, maar onder de genade, “als gij inderdaad gesmaakt hebt dat de Here goedertieren is”.

En dit is het voorrecht dat de genade ons geeft: “Komende tot Hem, een levende Steen, door mensen wel verworpen, maar bij God uitverkoren, kostbaar, wordt ook uzelf als levende stenen gebouwd, een geestelijk huis, een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden te offeren, die aangenaam zijn voor God door Jezus Christus” (1 Petr. 2:3-5). Dit is het zachte juk en de lichte last die de Heer legt op hen die Hem volgen, en dit is hun ware roem en eer. Zij zijn gerechtvaardigd en geheiligd en zij vormen een koninklijk priesterdom. Daarom zijn zij in staat de deugden te verkondigen van Hem, die hen uit de duisternis heeft geroepen tot Zijn wonderbaar licht (1 Petr. 2:9).

Elke vaagheid met betrekking tot Mozes is verdwenen. Wie onder de genade is, begrijpt dat de wet alleen een bediening van de dood en van het oordeel was. Hij zal de wet ook niet krachteloos maken door ze aan te passen aan de mens of te vermengen met het beginsel van de genade. De wet werd gegeven om de totale verdorvenheid van de mens aan het licht te brengen. Als men de verplichtingen van de wet opnieuw oplegt en van de wet een leefregel voor christenen maakt, verloochent men Christus en plaatst men hen die nabij gebracht zijn door het bloed van Christus opnieuw op een afstand van God.

Wie op de grondslag van de genade staat, begrijpt niet alleen het profetische karakter van de wet, maar verblijdt zich ook daarin. Want in de prachtige typen die de wet bevat, ziet hij de “toekomstige goederen” die in Christus nu al ons deel zijn. Toch blijven de typen ver achter bij de werkelijkheid, zoals een mooi schilderstuk ook ver ondergeschikt blijft aan de werkelijkheid die het afbeeldt.

De oudtestamentische beelden zijn slechts schaduwen, niet de werkelijkheid zelf, die alleen in Christus gevonden wordt (Kol. 2:17). Als men Christus heeft leren kennen, wordt de bedekking weggenomen en blijkt zelfs Mozes een heraut van de genade te zijn: genade op grond van verkiezende liefde, genade die dode zondaars levend maakt, genade die de ogen opent voor de heerlijkheid van de Persoon en het werk van Christus, genade als de weg die God vond om Zijn volk te verdragen, kortom “genade die heerst door gerechtigheid tot het eeuwige leven, door Jezus Christus, onze Heer” (Rom. 5:21).

3.4. De verharding van Israëls hart

Hoewel de Israëlieten zich later lieten voorstaan op hun verering van Mozes, ontvingen zij hem aanvankelijk niet als Gods boodschapper. Ze verwierpen hem in Egypte met de woorden: “Wie heeft u tot een overste en rechter over ons gezet?” (Ex. 2:14). En toen God hem later naar Egypte terugzond en hij met de duidelijke bewijzen van zijn zending tot hen kwam, trokken zij zijn opdracht toch in twijfel (Ex. 5:21; 6:11). Tijdens de woestijnreis kwamen de Israëlieten ook telkens weer in opstand tegen Mozes. Daarom klaagde hij hen aan in het boek Deuteronomium, dat zij een hardnekkig en weerspannig volk waren: “Weerspannig zijt gij geweest tegen de HERE, van de dag af dat ik u gekend heb (...) Want ik ken uw weerspannigheid en uw harde nek. Ziet, terwijl ik nog heden met ulieden leef, zijt gij weerspannig geweest tegen de HERE; hoeveel te meer na mijn dood!” (Deut. 9:24; 31:27).

Maar toen Jezus, de trouwe en waarachtige Getuige, het ware Licht, verscheen... toen verwierpen zij Zijn aanspraken door zich te beroepen op die van Mozes! Dit is een van de kenmerken van het boze hart van de mens en van zijn verdorven wil. Voortdurend

weigert hij de rechten van God te erkennen. De Joden verachtten de genade van God die in Christus tot hen kwam, door voor te wenden dat zij vasthielden aan Gods rechten zoals die in de wet waren neergelegd. Zo gebruikten zij de wet om Christus te verwerpen. Christus stelde hun zogenaamde onderwerping aan Mozes echter scherp aan de kaak met de woorden: “Meent niet, dat Ik u bij de Vader zal aanklagen; hij die u aanklaagt, is Mozes, op wie u uw hoop hebt gesteld. Want als u Mozes geloofde, zou u Mij geloven; want hij heeft over Mij geschreven. Maar als u zijn Schriften niet gelooft, hoe zult u Mijn woorden geloven?” (Joh. 5:45-47). De bedekking lag op hun hart wanneer zij Mozes lazen, zodat de heerlijkheid van Christus voor hen verborgen bleef.

Het Evangelie van Gods genade onthult de heerlijkheid van God in de Persoon en het werk van Zijn Zoon Jezus Christus. Het bevat de volmaakte openbaring van de naam, die God aan Mozes had bekendgemaakt op de berg: “HERE, HERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid” (Ex. 34:5-6). Het betrouwbare Evangeliewoord, dat alle aanneming waard is, is dat “Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaars te behouden” (1 Tim. 1:15). Op deze grondslag richt God Zich tot de mens in de bediening van de verzoening, op de grondslag dat hij een verloren zondaar is, die afhankelijk is van genade. Zo zegt Petrus tot Israël als volk: “God heeft, na Zijn Knecht verwekt te hebben, Hem eerst tot u gezonden, om u te zegenen, doordat Hij een ieder (van u) afbrengt van uw boosheden” (Hand. 3:26).

Maar ondanks het duidelijke getuigenis van het Evangelie bleef de bedekking op het hart van de Israëlieten. Ze zagen alleen maar ‘Mozes’, niet de heerlijkheid van Gods genade. En ze verwierpen niet alleen het getuigenis van Christus, maar ook dat van de Heilige Geest, dat tot hen kwam bij monde van Stefanus. Ze voltooiden de maat van hun boosheid door ook Stefanus te doden, evenals

ze tevoren de Zoon Zelf verloochend en gedood hadden. Toen de apostel van de volken geroepen was, getuigde hij ook tegenover de Joden van de volmaakte heerlijkheid van Gods genade in Christus Jezus: “Zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door Hem u vergeving van zonden verkondigd wordt; en dat van alles waarvan u niet gerechtvaardigd kon worden in de wet van Mozes, in Hem een ieder die gelooft, gerechtvaardigd is”. Maar de bedekking bleef op hun hart, en daarom werd de boodschap van het heil tot de volken gericht: “Het was nodig, dat eerst tot u het woord van God gesproken werd; maar nu u het van u stoot en uzelf het eeuwige leven niet waardig oordeelt, zie, nu wenden wij ons tot de volken” (Hand. 13:38,39,46).

De sluier op het gezicht van Mozes

4. Het werk van de Geest

4.1. Het wegnemen van de sluier is het werk van de Geest

De bedekking kan alleen worden weggenomen door de werking van Gods Geest: “Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden” (Zach. 4:6). Het Evangelie van de genade van God kan heel helder en duidelijk gepredikt worden, maar zonder de levendmakende kracht van de Heilige Geest blijft de ware zin ervan verborgen en blijft de genade een onbegrepen zaak. Misschien neemt men de leer van de genade met het verstand wel aan, terwijl men met het hart toch niet begrijpt dat men de genade nodig heeft, en al gauw daarna toont dat men alleen door eigenwil en onafhankelijkheid beheerst wordt en in het vlees roemt, in plaats van in Christus Jezus.

Tegen de Joden die onder de indruk waren van Zijn wonderen, zei de Heer: “Werkt niet om het voedsel dat vergaat, maar om het voedsel dat blijft tot in (het) eeuwige leven, en dat de Zoon des mensen u geven zal; want Hem heeft de Vader, God, verzegeld”. Maar wat was hun antwoord? “Zij zeiden dan tot Hem: Wat moeten wij doen, opdat wij de werken van God mogen werken?” (Joh. 6:27-28). Als de bedekking nog op het hart rust, is men wel bereid om iets te doen, maar een gevend God wijst men af. Dan is men wel ijverig bezig om een eígen gerechtigheid op te richten, maar weigert men zich te onderwerpen aan Góds gerechtigheid (Rom. 10:2-3). Want als men zich daaraan onderwerpt, moet men buigen voor Gods

genade en erkennen dat God uit vrije genade datgene geeft wat men niet verdient en waarop men geen enkel recht heeft.

De bedekking moet van het hart worden weggenomen, wil men deze dingen kunnen inzien. En dan wordt ze niet alleen van het hart, maar ook van het gezicht van 'Mozes' verwijderd, zodat men het juiste zicht krijgt op dat wat de boeken van Mozes te zeggen hebben. Er is dus een innerlijk werk van de Geest nodig om de bedekking weg te nemen, een werk van berouw en bekering: "Maar wanneer zij tot (de) Heer zullen terugkeren, wordt de bedekking weggenomen" (2 Kor. 3:16). Dat is de enige kracht die het boze hart van de natuurlijke mens, en ook van het natuurlijke Israël tot de Heer kan bekeren. Wonderen zijn hiertoe niet in staat. De geschiedenis van Israël ging vanaf het begin gepaard met wonderen, maar toch bleef het een verkeerd en verdorven geslacht.

Toen de Heer Jezus hen in Zijn grote goedheid uitnodigde tot Hem te komen, moest Hij vaststellen: "Maar Ik heb u gezegd, dat, ook al hebt u Mij gezien, u niet gelooft" (Joh. 6:35-36). Hoewel Hij tot hen sprak, zoals nog nooit een mens gesproken had, werden de dienaars van de overpriesters en farizeeën, die dit van Hem getuigden, verontwaardigd onderbroken door hun godsdienstige leiders met de woorden: "Bent u soms ook misleid? Heeft iemand van de oversten in Hem geloofd, of van de farizeeën?" (Joh. 7:46-48). Hoewel zij ooggetuigen waren geweest van Zijn wonderen, weigerden zij in Hem te geloven: "En hoewel Hij zovele tekenen voor hen gedaan had, geloofden zij niet in Hem" (Joh. 12:37).

En toen de Heilige Geest was uitgestort om te getuigen van de hemelse heerlijkheid van Degene die zij gekruisigd hadden, zodat Hij ongeletterde en eenvoudige mensen in staat stelde met grote vrijmoedigheid over hun Heer te spreken, en zij zich daarover moesten verwonderen, klonken hun de woorden in de oren:

“Hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren, u weerstaat altijd de Heilige Geest; zoals uw vaders, zo ook u” (Hand. 7:51). Wat kon God nog meer voor Israël doen? Het volk was niet te verontschuldigen en het werd met blindheid geslagen tot op deze dag. Maar hoewel God niets meer voor Israël kon doen, kon Hij wel uit vrije genade in hen werken, zodat er een terugkeer tot Hem zou plaatsvinden: “Maar wanneer zij tot (de) Heer zullen terugkeren, wordt de bedekking weggenomen” (2 Kor. 3:16). Dit werk van berouw en bekering, waardoor het oog en het hart geopend wordt voor de heerlijkheid van de Heer, vindt nu plaats bij de enkeling uit het volk. Maar straks, als de Gemeente is opgenomen, zal het op grote schaal plaatsvinden en dan zal heel Israël zalig worden.

Dit werk in hen, een werk van innerlijke bekering en vernieuwing, was al aangekondigd door de profeet Ezechiël: “Ik doe het niet om uwentwil, gij huis Israëls, maar om Mijn heilige naam (...) dan zal Ik rein water op u sprengen en gij zult rein worden (...) Ik zal u een nieuw hart geven en zal een nieuwe geest geven in het binnenste van u (...) Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u” (Ezech. 36:22,25-27). Want het is de Geest, die levend maakt. Alleen God heeft leven in Zichzelf, en alleen Hij kan nieuw, geestelijk leven meedelen aan dode zondaars. Als Hij de blinde ogen en de dove oren opent, vindt er een ware terugkeer tot de Heer plaats en wordt de bedekking van het hart en ook van het aangezicht van Mozes weggenomen.

4.2. Het wegnemen van de sluier is het werk van de Geest (vervolg)

Maar het gaat uiteraard niet alleen om het volk Israël. Want de woorden van de apostel komen ook tot ons en dienen tot onze lering. En het is vaak zo dat wij onze eigen positie het beste begrijpen, als

we die weerspiegeld zien in de positie van anderen. Het is dus zeker niet zonder reden dat de apostel in een brief aan gelovigen uit de volken schrijft over de toekomstige bekering van Israël. De Korintiërs waren misschien van mening dat een ontwikkelde beschaving wel van nut zou zijn voor de zaak van het Evangelie, maar Paulus wees een dergelijk hulpmiddel bij voorbaat af. Zijn prediking onder hen bestond “niet in overredende woorden van wijsheid, maar in betoon van de Geest en van kracht”, opdat hun geloof niet zou zijn in “wijsheid van mensen, maar in de kracht van God” (1 Kor. 2:4-5).

De Grieken met hun wijsheid bepaalden wie er tot de beschaafde wereld behoorden en wie niet. Wie buiten het terrein van hun beschaving stonden, waren in hun ogen “barbaren”. Maar ondertussen was de wijsheid van de Grieken verbonden met de meest grove vormen van bijgeloof en afgoderij. De vrome Jood onderscheidde zich van de wijze Griek. Hij was geen afgodendienaar, maar kon getuigen van de ene, ware God. Toch moest Paulus aan beiden dezelfde boodschap prediken, namelijk “Christus, de Gekruisigde, voor de Joden een ergernis en voor de volken een dwaasheid” (1 Kor. 1:23). Ondanks de grote onderlinge verschillen tussen de Jood en de Griek, hadden beiden hetzelfde Evangelie nodig. De bedekking rustte niet alleen op het hart van de Jood, maar ook op dat van de Griek. En de apostel vertrouwde alleen op de kracht van Gods Geest om de bedekking weg te nemen en de weg te openen voor de aanvaarding van Diens getuigenis. Toen de Heer Jezus op het punt stond om Zijn discipelen te verlaten en terug te gaan naar de Vader, sprak Hij over dit getuigenis van de Geest. Hij gaf hun de belofte van de Trooster: “Doch wanneer de Trooster gekomen is, die Ik u zenden zal van de Vader, de Geest van de waarheid, die van de Vader uitgaat, zal die van Mij getuigen. En u zult ook getuigen, omdat u van het begin af bij Mij bent” (Joh. 15:26-27).

Er is een dubbel getuigenis nodig om de bedekking van het hart weg te nemen: het getuigenis van Gods dienstknechten en het levendmakende getuigenis van Gods Geest. De helderste uiteenzetting van het Evangelie en de duidelijkste bewijsvoering van de waarheid blijft nutteloos zonder de levendmakende kracht van de Geest. De Geest getuigt niet alleen jegens maar ook in de ziel die door Hem is levend gemaakt, zodat die het getuigenis in zichzelf heeft (1 Joh. 5:6-11). We kunnen niet zeggen dat het merendeel van de christenheid onder een oordeel van verharding ligt, zoals dat met Israël het geval is. Hoewel het van sommigen al geldt dat God hun een werking van de dwaling gezonden heeft om de leugen te geloven (2 Tess. 2:11-12), zal dit oordeel van definitieve verblinding pas na de openbaring van de antichrist over de christenheid komen. Maar toch moeten we vaststellen dat er in veel gevallen een haast ondoordringbare sluier ligt op het hart van hen die belijden christenen te zijn.

Wat dat betreft is het met hen precies zoals met Israël, dat met blindheid geslagen is ten aanzien van de Messias. Ze hebben geen werkelijke kennis van het Evangelie van Gods genade. Zelfs als we het pausdom buiten beschouwing laten, dat een duidelijk antichristelijk karakter draagt, moeten we ons afvragen hoe het staat met het merendeel van hen die krachtens geboorte en traditie protestant zijn. Zelfs als ze de Heilige Schrift lezen, lezen ze die bij het licht van de traditie, zodat het levende Woord van God krachteloos wordt gemaakt. Velen lezen de Schrift zoals ze een gewoon boek lezen, terwijl zij met goddelijk gezag tot de mens spreekt met de eis van geloof en bekering. Ze zien de Schrift als een verzameling feiten, verslagen en geschiedenissen en slaan geen acht op de waarheden en op het onderwijs van het Evangelie, dat met deze feiten verbonden is. De Schrift wordt dan gelezen onder een bedekking, zonder dat men ook maar iets voelt van de levende werking van de Geest, die evenals in de begintijd van de

Gemeente op een rechtstreekse wijze hierdoor tot ons wil spreken, tot zondaars maar ook tot discipelen van Christus. Hier blijkt de waarheid van het woord: “(...) de letter doodt, maar de Geest maakt levend” (2 Kor. 3:6).

Men erkent het bestaan van de christenheid en van het christendom, maar deze uiterlijke feiten binden alleen maar de sluier op het hart bij het lezen van de Schrift. Men denkt dat men een christen is als men vasthoudt aan de uiterlijke vormen van het christendom, als men behoort tot een van de vele denominaties waarin de christenheid verdeeld is. Maar de behoefte om God werkelijk te kennen, zoals Hij Zichzelf in Christus heeft geopenbaard, wordt nauwelijks gevoeld. De elementaire beginselen van het Evangelie worden verduisterd of krachteloos gemaakt, doordat men er menselijke tradities aan toevoegt.

4.3. Het is de Geest die levend maakt

Tot op heden ligt de bedekking op vele kerkgangers als zij de Heilige Schrift lezen. Zij struikelen al over de drempel door van de wedergeboorte een sacrament te maken. Maar de Heer zei: “als iemand niet geboren wordt uit water en Geest, kan hij het Koninkrijk Gods niet ingaan” (Joh. 3:5). Dit water is niet het water van de doop, maar het reinigende water van het Woord van God (vgl. Joh. 13:10; 15:3; Ef. 5:26). En de Geest van God past het Woord toe op het hart. Het is de Geest die levend maakt (Joh. 6:63).

De bedekking kan niet door natuurlijke hulpmiddelen verwijderd worden. Ook al erkennen we de waarde van gezonde kritiek, van recente ontdekkingen en opgravingen, en al accepteren we dankbaar de vele hulpmiddelen die de student van de Schrift worden aangeboden, toch zijn al deze dingen niet in staat de bedekking

van het hart weg te nemen. De wet kon geen leven geven, en deze dingen kunnen dat evenmin. De werking van de Geest is daartoe noodzakelijk. En de Geest wijst op Christus als de inhoud van de beelden van het Oude Testament. Christus is de geest die onder de letter van het Oude Testament verborgen ligt (2 Kor. 3:17). Het getuigenis van Jezus is de geest van de profetie (Openb. 19:10).

Maar zoals in zoveel andere gevallen geldt ook hier, dat God boven de mensen staat. Hij laat toe dat de mens al zijn hulpmiddelen gebruikt, om op die manier duidelijk te maken hoe groot de afstand is tussen God en de mens van nature. Zo wordt ook hier, waar het gaat om het geven van het leven, een scherpe scheidslijn getrokken. Christus zegt: "Ik ben het leven" (Joh. 14:6). Hij zegt: "Ik ben (niet: zal zijn) de opstanding en het leven" (Joh. 11:25). De Zoon "maakt levend wie Hij wil" (Joh. 5:21). Als de laatste Adam is Hij een levendmakende geest (1 Kor. 15:45). Ieder die levend gemaakt is, ieder die opnieuw geboren is, ziet in de Heer Jezus het heil van God.

In het gesprek met Nikodemus bleek wat er "in de mens was" (Joh. 2:25; 3:1). De mens van nature is niet doordrongen van de noodzaak van de nieuwe geboorte, en hij zoekt het leven niet bij Hem die de enige Bron ervan is. Nikodemus wordt ons getekend als een eerlijk mens, die de wonderen van de Heer op hun juiste waarde wist te schatten en ze erkende als het bewijs van de goddelijke zending van de Heer. Hij was een overste van de Joden, en de Heer noemde hem de leraar van Israël. Hij was dus een autoriteit op godsdienstig gebied, maar toch raakte hij bij het begin van zijn gesprek met de Heer al in verwarring door een voor hem onbegrijpelijke uitspraak. De bedekking lag op zijn hart en hij begreep niets van het levendmakende werk van de Geest.

Het is eigenlijk een merkwaardige inconsequentie dat hij aarzelde het onderwijs van de Heer te aanvaarden, want hij erkende Hem als

de Leraar die van God gekomen was. Maar dit onderwijs ging zijn verstand te boven. Het is dus mogelijk de zending van de Heer te accepteren op grond van de onweerlegbare bewijzen waarvan ze vergezeld ging, terwijl het tegelijkertijd ónmogelijk is de leer van de Heer te aanvaarden als men geen weet heeft van de levendmakende kracht van de Heilige Geest. Alleen degene die opnieuw geboren is, heeft geopende ogen en kan zien en geloven dat dezelfde Persoon niet alleen de van God gekomen Leraar is maar tevens de Inhoud van de leer.